

KONTROLLUTVALGET I ÅS KOMMUNE

ÅRSRAPPORT 2015

1. KONTROLLUTVALGETS OPPGAVER

1.1 Kommuneloven § 77

Bestemmelsen om at kommunen skal ha kontrollutvalg er tatt inn i kommuneloven av 25. september 1992 nr. 107 i § 77 om Kontrollutvalget. Kommunal- og regionaldepartementet har med hjemmel i kommunelovens § 77 nr. 11 vedtatt forskrifter om kontrollutvalg som trådte i kraft fra 1. juli 2004, jf. rundskriv H-15/04.

For at kommunestyret skal være orientert om kontrollutvalgets arbeid blir det hvert år utarbeidet en årsrapport som framlegges for kommunestyret. Rapporten tar for seg de oppgaver kontrollutvalget er pålagt i henhold til forskriften og hvordan utvalget har løst sine oppgaver.

1.2 Kontrollutvalgsforskriftens bestemmelser om utvalgets oppgaver

I forskriftenes § 4, 1. ledd, er kontrollutvalgets ansvar og oppgaver definert:

”Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale eller fylkeskommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret eller fylkestinget, herunder påse at kommunen eller fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning.”

Forskriftens § 5, 1.ledd, om kontrollutvalg sikrer at utvalget kan innhente alle nødvendige opplysninger:

”Kontrollutvalget kan hos kommunen eller fylkeskommunen, uten hinder av taushetsplikt, kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene. For kontrollutvalgets medlemmer og dets sekretariat gjelder forvaltningslovens alminnelige bestemmelser om taushetsplikt, jf. forvaltningsloven § 13 mv.”

Utvalgets viktigste oppgaver er:

- Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens årsregnskap og kommunale eller fylkeskommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, herunder holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at dette foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalgets instruks, eller avtaler med revisor, jf. § 6. *Regnskapsrevisjon*
- Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon i samsvar med bestemmelsene i dette kapittel, jf. § 9, 1. ledd. *Forvaltningsrevisjon*
- Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m, jf. § 13. *Selskapskontroll*
- Kommunestyret eller fylkestinget avgjør selv om kommunen eller fylkeskommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå

avtale med annen revisor. Vedtaket treffes etter innstilling fra kontrollutvalget, jf. § 16, 1.ledd. *Valg av revisjonsordning. Valg av revisor*

2. KONTROLLUTVALGET I ÅS KOMMUNE I 2015

Kontrollutvalget har fem medlemmer med personlige varamedlemmer, og har i 2015 bestått av:

Før kommunevalget:

Medlemmer:

Håkon L. Henriksen (leder) (H)
Einride Berg (nestleder) (A)
Tone Holm Dagsvold (A)
Olav Aardalsbakke (KrF)
Trine Hvoslef-Eide(V)

Varamedlemmer:

Turid Norli Johnsen (H)
Oddvar Kolstad (A)
Bjørn Ole Alm(A)
Arve Skutlaberg (KrF)
Marit Hauken (A)

Etter kommunevalget:

Medlemmer:

Håkon L. Henriksen (leder) (H)
Einride Berg (nestleder) (A)
Janna Bitnes Hagen(A)
Anne Odenmarck (A)
Liv Korslund (Sp)

Varamedlemmer:

Anne Grete Edvardsen (H)
Oddvar Kolstad (A)
Hanne Marit Gran(SV)
Marie Steen(A)
Zen Mushtaq (H)

Varamedlemmene Marit Hauken (A), Oddvar Kolstad (A), Arve Skutlaberg(KrF) og Bjørn Ole Alm (A) deltok som varamedlemmer i ett eller flere møter.

Kontrollutvalget har i 2015 hatt åtte møter og behandlet 43 saker.

Håkon L. Henriksen deltok på NKRFs landskonferanse for kontrollutvalg i 4. og 5. februar.

Kontrollutvalget er medlem av Forum for kontroll og tilsyn (FKT) fra 2013.

Håkon L. Henriksen og Bjørn Ole Alm deltok i FKTs fagkonferanse og årsmøte 3. og 4. juni.

Utvalget har vedtatt en handlingsplan for sitt arbeid som skal fornyes årlig, sist gang i møtet den 20. oktober. Gjennomgangen av planen ble kombinert med en oppsummering av erfaringene fra utvalgets arbeid i perioden. I tillegg har utvalget en aktivitetsplan som rulleres mellom hvert møte og som gir oversikt over pågående saker og er et årshjul for utvalgets arbeid.

Kontrollutvalgets møter er åpne for publikum, jf. kommuneloven § 31.

Offentlighetsloven og særlover regulerer innbyggernes rett til innsyn i forvaltningens dokumenter og disse skal være offentlige så langt det ikke er gjort unntak i lov eller i medhold av lov. Blant annet er dokumenter som kontrollutvalget mottar fra revisjonen åpne for offentlig innsyn, dersom de ikke er undergitt taushetsplikt som følge av andre bestemmelser. FIKS har ansvaret for journalføringen av post til og fra kontrollutvalget og for utvalgets arkiv.

Fra 2013 har utvalgets medlemmer fått innkallinger, sakspapirer og protokoller papirløst via lese Brett. På denne måten har utvalgets medlemmer adgang til hele politikerportalen i kommunen. Lese Brettene er stilt til disposisjon fra kommunen.

Kontrollutvalgets møter kunngjøres på kommunens internettsider og der legges også ut sakspapirer og protokoller fra møtene. I tillegg kan disse dokumentene etterses på Servicetorget i kommunen og i Ås bibliotek, Utvalgets møtedokumenter og forvaltningsrevisjonsrapporter som er behandlet av utvalget, publiseres på FIKS' Internettsider.

3. SEKRETÆRORDNING

I Kontrollutvalgsforskriftens § 20 om Sekretariat heter det at Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget har tilfredsstillende sekretariatsbistand. Sekretariatsfunksjonen kan verken legges til kommunens administrasjon eller til den som utfører revisjonsoppgaver for kommunen.

Forskriftens krav er ivaretatt ved at det er etablert et interkommunalt samarbeid om sekretariatet. Follo interkommunale kontrollutvalgssekretariat (FIKS) har alle syv Follo-kommuner som deltakere.

Sekretariatet har ansvaret for forberedelse og oppfølging av kontrollutvalgsmøtene. I tillegg har FIKS ansvaret for selskapskontrollen på vegne av deltakerkommunene.

Ås er vertskommune for sekretariatet. Samarbeidet er hjemlet i kommunelovens § 27. Lederne av kontrollutvalgene utgjør styret for FIKS og har ansvaret for driften av sekretariatet. Det enkelte kontrollutvalg fastsetter for øvrig sekretariatets arbeidsoppgaver.

Daglig leder Jan T. Løkken i FIKS har i 2015 vært sekretær for utvalget.

4. BUDSJETT FOR 2016

Kontrollutvalgsforskriften § 18 slår fast at det er kontrollutvalget som skal innstille om budsjett for kontroll og tilsyn i kommunen. Utvalget avga innstilling overfor kommunestyret om budsjettet for revisjonen, sekretariatet og egne utgifter i møtet den 10. september.

Budsjett for kontroll og tilsyn for 2016 og tre foregående år:

	2013	2014	2015	2016
FDR	1 101 000	1 133 000	1 130 000	1 285 000
FIKS	217 000	225 000	235 000	253 000
Utvalgets egne utgifter	133 000	123 000	151 000	156 000
SUM	1 451 000	1 481 000	1 516 000	1 694 000

5. UTVALGETS ARBEIDSOPPGAVER I 2014

5.1 Tilsyn med revisjonen

Kontrollutvalget skal i henhold til kontrollutvalgsforskriften § 4 påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning og blant annet påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte, jf. § 6 i forskriften.

Follo distriktsrevisjon (FDR) utfører regnskapsrevisjonen og forvaltningsrevisjonen. FDR er etablert ved avtale om felles revisjonsordning mellom kommunene Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski og Ås. Frogn og Oppegård har vedtatt å tre ut av selskapet. Hjemmelen for interkommunal revisjonsordning er i kommunelovens § 78. FDR hadde pr. 1. september 7,4 årsverk hvorav ca 2,5 årsverk er avsatt til forvaltningsrevisjon. FDRs inntekter baserer seg i hovedsak på refusjoner fra kommunene. Selskapets budsjett er bygd på selvkost-prinsippet.

Kontrollutvalget drøftet den 13. desember 2011, jf. sak 26/11, hvordan påse-ansvaret overfor revisor utøves på de ulike områdene. Utvalget mente revisjonens informasjon gir et tilfredsstillende grunnlag for å utøve påse-ansvaret.

Revisjonen har deltatt i nesten alle møtene i utvalget og rapportert fortløpende om sitt arbeid. I tillegg framlegger revisjonen blant annet en hel- og en halvårsrapport for utvalget. Hovedrevisor for Ås kommune har vært Pavel Makarov.

Kontrollutvalget behandlet den 20. oktober revisjonens overordnede revisjonsstrategi for revisjonsåret 2014 og tok strategien til orientering.

I tråd med revisjonsforskriftens krav avga oppdragsansvarlig revisor, revisjonssjef Steinar Neby, i brev av 4. november 2015 en skriftlig egenvurdering om uavhengighet og i brev av samme dato en erklæring vedr. krav til utdanning og praksis og vandel. Kontrollutvalget tok disse til orientering, jf. sak 39/15.

5.2 Regnskapssaker

Som kontrollorgan på vegne av kommunestyret skal kontrollutvalget behandle kommunens regnskaper og sammen med revisjonsberetning og andre tilhørende dokumenter og avgi uttalelse til kommunestyret. Kontrollutvalgets uttalelse til kommunestyret oversendes formannskapet og følger saken videre til behandling i kommunestyret.

Kommunens årsregnskap og årsberetning for 2014, samt revisjonens revisjonsrapport nr. 6 ble behandlet av utvalget den 12. mai, jf. sak 15/15, ble anbefalt godkjent i kontrollutvalgets uttalelse til kommunestyret:

Kontrollutvalgets uttalelse om Ås kommunes årsregnskap og årsmelding for 2014:

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, revisjonsberetningen fra revisor datert 15. april 2015 og rådmannens årsmelding.

Kontrollutvalget merker seg at revisjonsberetningen er avlagt med to forbehold:

1. Tilbakeføring av pensjonspremieavviket i samme år som det er oppstått. Revisjonen peker på at dette ikke er i samsvar med årsregnskapsforskriften § 13 og god kommunal regnskapsskikk. I revisjonsbrev nr. 6 ber revisjonen kommunen å innrette seg etter de bestemmelsene som er fastsatt for kommunene når det gjelder regnskapsmessig behandling av pensjonspremieavvik.
2. Regnskapsskjema 2A Investering, viser vesentlig avvik mellom regulert budsjett og avlagt regnskap. I revisjonsbrev nr. 6 anbefaler revisjonen at kommunen budsjetterer med alle poster i samsvar med forskrift om årsbudsjett (for kommuner og fylkeskommuner) § 5, 3. ledd.

Kommunestyret ber administrasjonen rette seg etter revisjonens anbefalinger i de to sakene ovenfor.

Ut over overnevnte har kontrollutvalget ikke merknader til Ås kommunes årsregnskap for 2014.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner det framlagte regnskapet for Ås kommune for 2014.

Kommunestyret godkjente regnskapet i sitt møte den 10. juni 2015 og presiserte bl.a. følgende:

- «4. Fra og med regnskapsåret 2015 skal Ås kommune innrette seg etter de bestemmelsene som er fastsatt for kommunene når det gjelder regnskapsmessig behandling av pensjonspremieavvik.*
- 5. Ås kommune endrer sin praksis for betaling av avdrag slik at kravene etter kommuneloven vedrørende minimumsavdrag oppfylles.*
- 6. Rådmannen må ha større fokus på å tilpasse faktisk forbruk til regulert budsjett.»*

Kontrollutvalget er pliktig til å påse at skriftlige påpekninger fra revisor blir fulgt opp, jf. kontrollutvalgsforskriften § 8. Jf. også Revisjonsforskriften for kommuner § 4. Revisjonens revisjonsrapport (Revisjonsbrev nr. 7) datert 12. mai 2015 vedr. til regnskapsmessig behandling av kjøp av vann, stilet til kontrollutvalget, ble vedtatt oversendt til rådmannen. Rådmannen svarte i brev av 1. juni at hun vil følge revisjonens anbefaling og kontrollutvalget tok svaret til orientering.

Kommunestyret vedtok i sak 55/12 at tertialrapportene skal forelegges kontrollutvalget som vurderer rapportene i et kontrollperspektiv. Rapporten for 1. tertial ble ikke behandlet i kontrollutvalget fordi møtet kom etter kommunestyrets behandling av saken. Rapporten for 2. tertial var til behandling i utvalget 20. oktober og rapporten ble tatt til orientering.

5.3 Tilsyn med forvaltningen

I henhold til kontrollutvalgsforskriften § 4 skal kontrollutvalget, på vegne av kommunestyret, stå for et løpende tilsyn med forvaltningen i kommunen. Med forvaltningen menes hele administrasjonen og alle virksomheter i kommunen og alle

råd og utvalg med unntak av kommunestyret selv. Utvalget rapporter direkte til kommunestyret.

Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjonen spiller en viktig rolle i dette tilsynet. Det har blitt ivaretatt ved at Follo distriktsrevisjon gjennomfører forvaltningsrevisjoner etter oppdrag fra kontrollutvalget som først definerer mål og problemstillinger for prosjektene.

Kontrollutvalgets arbeid baserer seg på en plan for forvaltningsrevisjon vedtatt av kommunestyret for perioden 2013 – 2016.

Basert på kommunens tilskudd til Follo distriktsrevisjon, har kontrollutvalget rett til å få utført minst to forvaltningsrevisjoner pr. år.

Forvaltningsrevisjoner bestilt i 2014

Kontrollutvalget behandlet revisjonsrapporten om **Samhandlingsreformen i Ås kommune** den 3. februar 2015. Rapportens funn viste at reformen i hovedsak fungerer etter intensjonen i kommunen. Revisjonen anbefalte en forbedring av avviksregistreringen, brukerundersøkelser, kartlegging av framtidig kompetanse- og bemanningsbehov og en spissing av det forebyggende arbeidet. Saken ble sendt til kommunestyret som behandlet saken 18. mars og ba rådmannen følge opp revisjonens anbefalinger og melde tilbake til kontrollutvalget innen tolv måneder.

Selskapskontroll av Follo Ren IKS, se kap 5.5.

Bestilling av forvaltningsrevisjoner i 2015

Utvalget vedtok den 4. november mål og problemstillinger for følgende temaer:

- Hjemmetjenesten
- Dokumentbehandling og arkiv

Rapporten om **dokumentbehandling og arkiv** ble behandlet av kontrollutvalget 8. september 2015. Revisjonen konkluderte i rapporten med at kommunens arkivtjeneste er organisert etter kravene i lovverket. Revisjonen anbefalte at kommunen utvikler flere tilpassede opplæringstilbud, tiltak for økt registrering av arkivverdig dokumentasjon ferdigstilling av arkivplanen og løsninger for bl.a. å håndtere overvåkingen av frister i byggesaksbehandlingen. Kommunestyret sluttet seg 21. oktober til kontrollutvalgets innstilling om at rådmannen bes følge opp revisjonens anbefalinger og melde tilbake til kontrollutvalget innen tolv måneder.

Rapporten om **hjemmetjenester i Ås kommune** konkluderte med at disse tjenestene i all hovedsak ytes i samsvar med vedtak og andre forutsetninger. Kommunen har etablert gode rutiner for oppfølging av hjemmetjenestene og har et løpende fokus på forbedringer. Revisjonen anbefalte bl.a. at det innføres en rutine for en bruker-/pårørendeundersøkelse. Kontrollutvalgets oversendte saken til kommunestyret med innstilling om at rådmannen bes følge opp revisjonens anbefalinger. Kommunestyret behandlet saken i møte 9. desember 2015, jf. sak 22/15, og vedtok kontrollutvalgets innstilling.

Rådmannens oppfølging av anbefalinger i tidligere forvaltningsrevisjonsrapporter

I henhold til Kontrollutvalgsforskriften § 12 skal kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon blir fulgt opp og gi rapport om dette til kommunestyret. En oppfølging er viktig for bl.a. å lære av de forhold som rapportene peker på.

Rådmannens tilbakemelding om oppfølgingen av Rapporten **om NAV Ås – styring og samarbeid ble** behandlet av kontrollutvalget den 15. desember 2015. Det ble pekt på at flere av anbefalingene skulle utføres etter at rådmannens rapport forelå. Kontrollutvalget ba om en ajourført rapport med frist 1. mars 2016.

Kommunestyret behandlet rapporten om **vedlikehold av kommunens bygg** den 19. mars 2014 og vedtok å be rådmannen melde tilbake om sin oppfølging til kommunestyret og kontrollutvalget innen 1. april 2015. Til tross for en rekke purringer via e-post til rådmannen har vi ennå ikke mottatt noen melding fra henne om oppfølgingen.

5.4 Andre kontroller

Hovedutvalget for teknikk og miljø ba kontrollutvalget ta stilling til om rådmannen og planutvalget hadde opptrådt illojalt mot kommunestyrets vedtak om plasseringen av Solberg skole. Kontrollutvalget behandlet saken den 8. september. I vedtaket pekte utvalget på at kommunestyret selv hadde endret sitt vedtak, men pekte også på at forslaget til endring av kommunestyresak av tidligere kommunestyresak kunne fremkommet tydeligere i saksdokumentene, eller vært fremmet som en ny egen sak. Kommunestyret behandlet saken den 21. oktober 2015, jf. sak 70/15, og vedtak kontrollutvalgets innstilling om å ta saken til orientering.

5.5 Selskapskontrollen

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper med mer (jfr. Kontrollutvalgsforskriften § 13). Dette innebærer en kontroll rettet mot selskapene i form av eierskapskontroll og/eller forvaltningsrevisjon. Selskapskontrollen omfatter interkommunal selskaper og heleide kommunale aksjeselskaper. Ås kommune har eierinteresser i til sammen syv selskap hvor det kan drives selskapskontroll: Follo Legevakt IKS, Follo Ren IKS, Follo krisesenter og incestsenter IKS, Nordre Follo Renseanlegg IKS, Follo Brannvesen IKS og Søndre Follo Renseanlegg IKS.

Selskapskontrollen 2014

Selskapskontrollen av Follo Ren IKS ble gjennomført sen en forvaltningsrevisjon. Rapporten, som var en felles bestilling fra alle kommunene som deltar i selskapet, ble behandlet i kontrollutvalgets møte den 12. mai 2015. Revisjonen konkluderte sin rapport med at selskapet drives t i samsvar med sine mål og har gode rutiner for kvalitetssikring av nye investeringsprosjekter. Revisjonen anbefalte blant annet at

selskapsavtalen bør oppdateres i forhold til endringer i IKS-loven. Saken ble oversendt kommunestyret med innstilling om at kommunens eierrepresentant bes følge opp rapportens anbefalinger overfor selskapet. Kommunestyret sluttet seg den 10. juni til denne innstillingen.

Selskapskontrollen 2015

Kontrollen i 2015 omfattet alle selskapene og ble gjennomført av FIKS. Kontrollen var en eierskapskontroll hvor en undersøkte om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette slik kommunestyret har fastsatt. Kontrollutvalget vedtok rammene for kontrollen den 17. mars 2015 og kontrollen skulle fokusere på i hvilken grad selskapene har fulgt opp tiltakene i kommunenes Eiermeldinger. Rapporten konkluderte med at selskapene hadde fulgt opp de fleste tiltakene i Eiermeldingene. Kontrollutvalget behandlet rapporten den 15. desember og vedtok å oversende saken til kommunestyret med innstilling om at kommunens eierrepresentant i selskapene bes følge opp rapporten. Kommunestyret vil trolig behandle saken på et av sine første møter i 2016.

Ås, den 9. februar 2016

Håkon L. Henriksen
leder

Einride Berg
nestleder